

Biuro Towarzystwa Elektrowni Wodnych
ul. Piaskowa 18, 84-240 REDA
tel./fax +58/ 67 87 951, kom. 605 56 55 86
e-mail: biuro@tew.pl,
www.tew.pl

**Szanowna Pani Minister
Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz**

**Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
ul. Wspólna 2/4
00-926 Warszawa**

Gdańsk, dnia 14 kwietnia 2024 r.

Dot. możliwości wsparcia finansowego energetyki wodnej.

Szanowna Pani Minister,

w imieniu Towarzystwa Elektrowni Wodnych zrzeszającego przedstawicieli licznych przedsiębiorstw, biur projektowych i konsultacyjnych, a także uczelni i instytucji badawczych oraz badawczo-rozwojowych związanych z energetyką wodną, którego celem działania jest wszechstronny rozwój hydroenergetyki w naszym kraju, zwracam się z uprzejmą prośbą o uwzględnienie wsparcia finansowego dla tego segmentu energetyki w ramach planowanych konkursów i finansowych mechanizmów wsparcia.

Obserwujemy rosnące zainteresowanie przedsiębiorców inwestycjami w sektorze odnawialnych źródeł energii, w tym modernizacją i rozbudową istniejących elektrowni wodnych (dalej: EW). Technologie te mają istotne znaczenie dla stabilności systemu elektroenergetycznego, lokalnego bezpieczeństwa energetycznego oraz ograniczenia emisji poprzez produkcję energii elektrycznej z odnawialnych źródeł. Wpisują się również w cele polityki klimatycznej UE oraz priorytety rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795 w sprawie ustanowienia Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP)¹. Warto podkreślić, że technologie hydroenergetyczne wymienione są wprost w wytycznych do tego rozporządzenia² wśród innych technologii uwzględnionych w art. 4 aktu w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie i załączniku do niego³.

W odróżnieniu od elektrowni wiatrowych i fotowoltaicznych EW są stabilnym i przewidywalnym źródłem energii odnawialnej. Mogą dostarczać energię elektryczną w sposób ciągły i przewidywalny, co znacząco zwiększa bezpieczeństwo i elastyczność systemu elektroenergetycznego i czyni je niezwykle cennym elementem krajowego miksu energetycznego.

Dodatkowo rosnący potencjał technologiczny pozwala na łączenie EW w układy hybrydowe integrujące energetykę wodną m.in. z fotowoltaiką (dalej: PV) oraz magazynami energii. Takie rozwiązania tworzą jeszcze bardziej stabilne obszary energetyki rozproszonej, które są odporniejsze na zmiany klimatyczne oraz wszelkie zakłócenia w systemie elektroenergetycznym. Systemy hybrydowe pozwalają na optymalne wykorzystanie dostępnych zasobów energii odnawialnej, zwiększając niezależność regionów oraz zmniejszając straty przesyłowe.

Zupełnie zasadniczą rolę w stabilizacji systemu elektroenergetycznego i jego odbudowie w warunkach awaryjnych (*black-start*) odgrywają elektrownie szczytowo-pompowe (ESP). Są one jednym z najbardziej efektywnych i sprawdzonych sposobów magazynowania energii oraz regulacji częstotliwości, mocy i napięcia na dużą skalę, co ma kluczowe znaczenie w kontekście rosnącego udziału zmiennych źródeł OZE w miksie energetycznym.

Poniżej przedstawiamy prowadzone w ramach sektora energetyki wodnej działania zawierające elementy stanowiące wkład do rozwoju technologii.

1. Cel/obszar działań:

Poprawa efektywności energetycznej i elastyczności wytwarzania energii elektrycznej:

Zakres/uzasadnienie

Modernizacja elektrowni wodnych polegająca na wymianie turbin, modernizacji części elektroenergetycznej, wprowadzenie nowoczesnych systemy sterowania, automatyzacji i monitorowania.

2. Cel/obszar działań:

Budowa nowych elektrowni wodnych

szczególnie w obszarach o niewykorzystanym potencjale hydroenergetycznym.

Zakres/uzasadnienie

Kluczowe znaczenie w tym zakresie ma współpraca z Państwowym Gospodarstwem Wodnym „Wody Polskie”, umożliwiająca optymalne wykorzystanie istniejących stopni wodnych oraz infrastruktury hydrotechnicznej. Nowe inwestycje w EW mogą być powiązane z budową wielofunkcyjnych zbiorników retencyjnych, które służyłyby jednocześnie ochronie przeciwpowodziowej, poprawie bilansu wodnego oraz zabezpieczeniu zasobów wodnych związanych z zmianami klimatycznymi. Takie rozwiązania wpisują się w strategię zrównoważonego rozwoju zarządzania wodami oraz przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa wodnego kraju, jednocześnie umożliwiając stabilną produkcję zielonej energii.

3. Cel/obszar działań:

Budowa elektrowni szczytowo-pompowych jako kluczowy element bilansowania systemu elektroenergetycznego i kompensowania zmienności źródeł odnawialnych.

Zakres/uzasadnienie

Inwestycje w elektrownie szczytowo-pompowe są istotne dla całego kraju, jako rozwiązania pozwalające na uniezależnienie się od dostawców rozwiązań bateryjnych spoza UE, które wykorzystują surowce strategiczne takie jak lit. Elektrownie szczytowo-pompowe są też bardzo dobrym uzupełnieniem technologii bateryjnych, m.in. ze względu na długi okres eksploatacji oraz ich pojemność oraz bezpieczeństwo.

4. Cel/obszar działań:

Adaptacja do zmian klimatu:

Zakres/uzasadnienie

Przebudowa istniejącej infrastruktury hydrotechnicznej, zwiększenie, pogłębianie istniejących zbiorników wodnych w celu zarządzania zasobami wodnymi i przeciwpowodziowymi, doposażenie zlewni w nowoczesną aparaturę pomiarów stanów wody dla celów wdrożenia dynamicznego sterowania rezerwą powodziową i bezpiecznego sterowania korzystaniem z zasobów wodnych, wymiana hydrozespołów i dostosowanie do niskich stanów wody.

5. *Cel/obszar działań*

Integracja/hybrydyzacja z innymi źródłami odnawialnymi i magazynowanie energii

Zakres/uzasadnienie

Budowa instalacji PV przy EW, w tym pływających PV, instalacje *cable pooling*, integracja EW z magazynami energii

6. *Cel/obszar działań:*

Ochrona środowiska i bioróżnorodność:

Budowa przepławek dla ryb lub innych przyjaznych dla środowiska rozwiązań, instalacja systemów zapór krat minimalizujących wpływ EW na środowisko wodne.

7. *Cel/obszar działań*

Cyfryzacja i automatyzacja energetyki wodnej:

Zakres/uzasadnienie

Inteligentne systemy sterowania i monitoringu pozwalające na zdalne sterowanie i optymalizację pracy elektrowni, tworzenie systemów do predykcji awarii obiektów, optymalizacja pracy elektrowni zlokalizowanych na jednym cieku wodnym.

8. *Cel/obszar działań*

**Rozwój Lokalnych Obszarów Bilansowania
z wiodącym udziałem stabilnych źródeł wytwarzania**

Zakres/uzasadnienie

Źródłami jak wyżej są zbiornikowe elektrownie wodne. Dysponują one magazynami energii o dużych i odnawialnych pojemnościach energetycznych. Są przystosowane do utrzymywania napięcia i częstotliwości w pracy w systemie wydzielonym.

9. *Cel/obszar działań*

Kształcenie i szkolenia:

Zakres/uzasadnienie

Projekty związane z przygotowaniem do rynku pracy specjalistycznej kadry dla sektora odnawialnych źródeł energii, posiadających wiedzę m. in. elektroenergetyki, hydrotechniki, projektowania, budowy i eksploatacji różnych odnawialnych źródeł energii. Brak wykwalifikowanych specjalistów stanowi jedno z kluczowych wyzwań sektora OZE w Polsce. Dlatego jest istotne stworzenie mechanizmów wsparcia dla programów edukacyjnych, szkoleń i kursów dostosowanych do rosnących potrzeb branży.

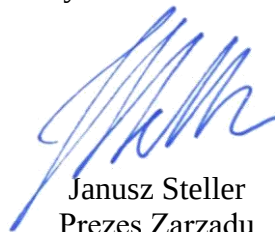
W związku z powyższym zwracamy się z prośbą o rozważenie możliwości uwzględnienia specyficznych potrzeb branży energetyki wodnej w ramach przyszłych naborów konkursowych, w tym:

- Dostosowania kryteriów wsparcia do charakterystyki inwestycji w energetykę wodną (długi okres zwrotu, wysokie koszty inwestycyjne, konieczność spełniania rygorystycznych wymagań środowiskowych).
- Wyodrębnienia dodatkowych środków na modernizację istniejących EW oraz budowę nowych obiektów.
- Zapewnienia stabilnych mechanizmów finansowania w długim horyzoncie czasowym.
- Wsparcia rozwoju nowych elektrowni szczytowo-pompowych, które mogą znacząco zwiększyć elastyczność systemu elektroenergetycznego w Polsce i przyczynić się do lepszego wykorzystania nadwyżek produkcji energii elektrycznej z OZE.

- Finansowania programów szkoleniowych i edukacyjnych dla kadr związanych z sektorem OZE, co pozwoli na przygotowanie specjalistów niezbędnych do realizacji i obsługi nowoczesnych inwestycji w energetyce.

Z przyjemnością podejmiemy dialog w celu omówienia szczegółów oraz przekazania dodatkowych informacji na temat potencjału i wyzwań, przed jakimi stoją inwestorzy w sektorze energetyki wodnej. Liczymy na możliwość spotkania lub udziału w konsultacjach dotyczących kształtowania polityki wsparcia dla odnawialnych źródeł energii w Polsce.

Z wyrazami szacunku,

Janusz Steller
Prezes Zarządu

Towarzystwa Elektrowni Wodnych

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie ustanowienia Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) oraz zmiany dyrektywy 2003/87/WE oraz rozporządzeń (UE) 2021/1058, (UE) 2021/1056, (UE) 2021/1057, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 223/2014, (UE) 2021/1060, (UE) 2021/523, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697 i (UE) 2021/241, Dz. Urz. UE L/2024/795, 29.2.2024

² Komunikat Komisji. Wytyczne dotyczące niektórych przepisów rozporządzenia (UE) 2024/795 w sprawie ustanowienia Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP). Dz. Urz. UE C/2024/3209, 29.2.2024

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia ram środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu produkcji produktów technologii neutralnych emisyjnie (akt w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie), uzgodnione na szczepku politycznym w dniu 6 lutego 2024 r., oczekujące na publikację w Dzienniku Urzędowym